ArcheoBudaPest
Régészeti jelentések
Archaeological Reports

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM
BUDAPEST HISTORY MUSEUM

ArcheoBudaPest 2020/43
ISSN 3094–1857
DOI https://doi.org/10.64602/ABP.2020.43
Felelős kiadó: Csorba László főigazgató
© Budapesti Történeti Múzeum
1014 Budapest, Szent György tér 2.

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁROSHÁZ UTCA 9-11. (HRSZ. 24357)

Lelőhely-azonosító: 66154, 15635, 42729

Kulcsszavak: kora újkor, újkor, temető

BUDAPEST, DISTRICT V, 9-11 VÁROSHÁZ STREET (PLOT NO. 24357)

Site IDs: 66154, 15635, 42729

Keywords: Early Modern Period, Modern Period, cemetery

2020. január 23. és 2020. január 24. között a fenti címen közműépítési munkához kötődő régészeti dokumentációs munkára került sor.

Múzeumunk a médiából értesült, hogy emberi csontokat találtak a Városháza udvarán. A helyszínen dolgozók elsőként a rendőrséget hívták, akik a helyszínelést követően elszállították az emberi maradványokat. Minket csak később sikerült értesíteni, és mire a helyszínre érkeztünk, a közműárkot már teljesen kiásták, emberi csontok sehol sem látszottak.

Az orvosszakértő szerint 50-100 évvel ezelőtt eltemetett emberek maradványai kerültek elő. Ezt a terepi tapasztalatok nem támasztották alá, hiszen a kb. 1,4 m mély árok legalsó rétege, melyből a csontok is előkerültek, ennél jóval régebbinek bizonyult.

A kb. 20 m hosszú, 1,5 m széles árokban a felszíntől mérve kb. 40-50 cm mélységig 20. századi planírozási réteg jelentkezett, amely alatt egy meszes-habarcsos rétegsáv mutatkozott. Ez alatt a műemléki épület téglaanyagával megegyező téglatörmelékes réteg jelezte az építkezés relatív idejét. Ez alatt kb. 30-40 cm vastagságban egy olyan sárgásszürke színű, erősen kevert réteg mutatkozott, amelyből a metszetfal tisztítása során emberi csonttöredékek bukkantak elő a közműárok teljes

Between January 23 and January 24, 2020, archaeological documentation work was carried out at the above address in connection with utility construction.

Our museum learned from the media that human bones had been discovered in the courtyard of Budapest's City Hall. The workers on-site first notified the police, who, after conducting a site inspection, removed the human remains. We were only informed later, and by the time we arrived at the scene, the utility trench had already been fully excavated, and no human bones were visible.

According to the forensic expert, the remains belonged to individuals buried 50–100 years ago. However, field observations did not support this assumption, as the lowest layer of the trench – about 1.4 meters deep – where the bones were found, proved to be significantly older.

In the trench, which was approximately 20 meters long and 1.5 meters wide, a 20th-century levelling layer was present from the surface down to about 40–50 cm deep. Beneath this was a lime-mortar-rich layer. Below that, a layer with brick debris matching the material of the surrounding building indicated the relative date of construction. Beneath this, a 30–40 cm thick, yellow-

hosszában. Ezzel egyértelművé vált, hogy a korábban megtalált maradványok nem egy magányos sír nyomai voltak, hanem egy olyan réteg leletei, amelyben egy megbolygatott temető csontjai is megtalálhatók voltak.

Ez a réteg, és így az emberi maradványok is az Invalidus ház (a mai Főpolgármesteri Hivatal) építését megelőző földmunkák során, a terület rendezésekor kerülhettek ide. A telek nyugati felén állt ugyanis egy török kori imahely, az úgynevezett Szépmecset, amelyet 1735-ben bontottak le. A dzsámi megérhette ugyan az Invalidus ház építésének befejezését, de a hozzá kapcsolódó temető viszonylag hamar építési területté válhatott.

Nem tudjuk, hogy a közműárok mélyítése során hány emberi csont semmisülhetett meg. A médiában is megjelenő nagyobb csontok is csak azért váltak ismertté, mert az egyik munkás az árok szélén „kalóz jelet" (koponya, és alatta két keresztbe rakott combcsont) formált belőlük, végül egy lelkiismeretes biztonsági őr felhívta a rendőrséget.

Résztvevők: Szolnoki Tamás régész

Szolnoki Tamás – Daróczi-Szabó László

ish-grey, heavily mixed layer was identified, from which fragments of human bones were uncovered along the entire length of the trench during cleaning of the trench wall. This made it clear that the previously found remains were not from an isolated grave, but rather part of a disturbed cemetery layer containing scattered human remains.

This layer – and the human remains within it – may have been deposited here during earthworks carried out before the construction of the Invalidus House (today the Mayor's Office), during the levelling of the area. On the western side of the plot once stood an Ottoman-era place of worship, the so-called Szépmecset ('Beautiful Mosque'), which was demolished in 1735. Although the mosque may have survived until the completion of the Invalidus House, the associated cemetery likely soon became part of a construction site.

It is unknown how many human bones may have been destroyed during the deepening of the utility trench. The larger bones that appeared in the media only became known because one of the workers arranged them into a "pirate symbol" (a skull with two crossed femurs underneath) at the edge of the trench – a gesture that prompted a conscientious security guard to call the police.

Contributors: Tamás Szolnoki (archaeologist)

Tamás Szolnoki – László Daróczi-Szabó